

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne omira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□ □ □ □

Poglavje o belokranjski železnici.

«Od resnega do smešnega je le en korak,» pravi pregovor. In ta pregovor nam prihaja na um, ko pregledujemo vsa ona poročila o belokranjski železnici, ki jih je zapisal v teku dobrih dveh mesecev «najbolje informirani» list «Slovenec».

Neovržno stoji pribito, da ima n. pr. takozvana belokranjska železnica z nagodbo toliko stike, kakor n. pr. dr. Šušteršič in pa kitajski cesar. Kajti v vsej nagodbi se niti z besedico ne omenja takozvane belokranjske železnice in sam ministrski predsednik baron Beck se v svojem «nagodbenem» govoru ni z besedico dotaknil te železnice, ki ima pravzaprav ime «železniška zveza» z Dalmacijo. Istina je, da je zveza pravzaprav plod specijelnega dogovora med ogrsko in avstrijsko vlado, ki mu je kumovalo vojaško ali recimo vojno ministrstvo. In vsakemu političnemu «abecedarju» je znano, da se v Avstriji spelje vsako podjetje, za katero se zavzema vojno ministrstvo. In naj padeti obe ministrstvi, baron Beckovo in Wekerlejevo, ter naj prideti, če hočeta, na krmilo Gostinčar-Demšarjevo ministrstvo, zveza z Dalmacijo se spelja tako gotovo, kakor gotovo je amen v oče-našu.

Vojno ministrstvo hoče «zvezo z Dalmacijo» iz strateških ozirov, to je radi homatij, ki se prete že dokaj časa na jugu v Macedoniji in sosednih kronovinah. In ker te homatije prejalislej puhnejo z elementarno silo na dan, je avstrijsko vojno ministrstvo prepričano, da bode treba prej-

alislej teči z oboroženo silo v ta «krvavi ples», kakor se je to zgodilo pri postopanju v Bosni in Hercegovini. — Seveda avstrijska vlada je pa hotela z enim udarcem ubiti kar dve muhi. S strateškega stališča je tedaj ta zveza, ki slučajno pelje po kranjskem ozemlju, in sicer po takozvanem belokranjskem — najkrajša in najcenejša in drugič je hotela z graditvijo te železnice kolikor toliko zadovoljiti nezadovoljne Dalmatince, ki jih je naša «skrbna» avstrijska država popolnoma zanemarjala. Kajti le-ti so postali z Avstrijo skrajno nezadovoljni, in treba jih je zopet pomiriti in sprizniti z njihovo mačeho Avstrijo. V tem nas podkrepljujejo vsi oni razni gostobesedni članki znanega «politika» Chlumeckega, ki jih je le ta obelodanjal v raznih avstrijskih vladnih in nevladnih časopisih. Še večje potrdilo tej naši trditvi nam naj služijo še sledeča suha dejstva: Poslopje nove realke v Spljitu se dozidava; v Dubrovniku se pripravlja poslopje za novo gimnazijo; trgovska šola se ustanovi v Spljetu, a za razne obrtne in trgovske šole se je zvišala državna podpora na 300.000 K. Da je pa ravno ta železniška zveza, ki jo je naša klerikalna stranka prekrstila v belokranjsko železnico v reanici namenjena v prvi vrsti edinole v vojaške namene in je nastala edinole radi zahteve vojnega ministrstva, nam potrjuje sam prečastiti «Slovenec» menda od pretekle srede, t. j. od 13. t. m. — ali od 14. t. m. v nekem dopisu iz Novega mesta, kjer se poroča, da je dobilo vodstvo trasiranja te železnice v Kandiji telegrafično obvestilo, da naj se železnica trasira po najkrajši poti ne oziraje se na krajevne težkoče in ne oziraje se na denarne žrtve. — To poročilo je menda tako jasno in tako očito, da na mah postavi vse one krokodilske solze, ki jih preliva dannadan «naj-

bolje informiran» list na Slovenskem, «Slovenec», nad trdovratnostjo državnega poslanca Hribarja in njegovih zvestih sodrugov o «zvezi jugoslovanskih poslancev», ker se nočejo pokoriti političnim švadronejem v «slovenskem klubu» — v prazen nič.

Ker so pa «vitežki» Madžari slučajno v svoji pretežni večini pravi pristni židovi, ki nočejo nobene zadeve skleniti brez dobre kupčije, stavili so kakor protiutež tej železniški zvezi z Dalmacijo, ki je tedaj zgolj vojaškega pomena — izključno trgovskega pomena železnico Kosice-Oderberg. In da zboljšanje, oziroma povečanje te železniške proge ne pusti pasti nobeno ogrsko trgovsko ministrstvo, bodisi potem Kosutovo ali pa katero drugo, zato so nam porok sami Ogrji s svojim židovskim pokoljenjem.

In da nagodba s to zvezo nima prav nič opraviti, o tem je dovolj jasno povedal sam Wekerle in njegov državni tajnik.

Vsa ta dejstva so pa tudi dobro znana našim klerikalnim poslancem, vsaj onim, ki nosijo po pravici in po krivici naslov «doktor». Toda tem poslancem je bilo treba dobiti one kosti, ki so jo hoteli in ki so jo tudi vrgli med ljudstvo, češ, bi ljudstvo obiraj to kost in prepiraj se za to kost, da ne vidiš, kako se tvoji voditelji rede in debele pri vladnih jasliah.

In «belokranjska železnica» je dalje ono orožje, s katerim menijo časnikiarski velikani okrog «Slovenca» ubiti najbolj obsodnega politika na avstrijskem slovenskem jugu, namreč Ivana Hribarja.

Danes mu očitajo, da je storil največje politično hinavščino, ker je šel predlagat v trgovski zbornici zahvalo baronu Becku, a prihodnji dan jim ni zopet prav, češ, kako bo mogel zagovarjati pred svojimi volilci, ker mora nesti zahvale ljub-

PODLISTEK.

Rendezvous.

Spisal J. S. Turgenjev.

Sedel sem v brezovem gaju jeseni, okolo srede septembra. Od ranega jutra je padal droben dežek, menjaje se od časa do časa s toplim solničnim sijanjem; bilo je nestanovitno vreme. Nebo se je sedaj vse prevleklo z rahlimi belimi oblaki, sedaj se je zopet tuintam hipoma razjasnilo za trenotek, in tedaj se je pokazala izza razredčenih oblakov nebesna modrina, jasna in prijazna kakor lepo oko. Jaz sem sedel in gledal okrog in poslušal. Listje je komaj šumelo nad mojo glavo; samo po njegovem šumenju je bilo možno izpoznavati, kateri letni čas je bil takrat. To ni bil vesel, smejoči se trepet pomladi, niti mehko šepetanje, niti dolgi govor poletja, niti boječe in hladno blebljanje pozne jeseni, ampak komaj slišno, dremotno kramljanje. Slab veter je vlekel prav tiho po vrhovih. Notranjščina gaja, vlažnega od dežja, se je neprestano izpreminjala, kakor če je že solnce svetilo ali se skrilo za oblake; razsvetlila se je vsa, kakor da bi se hipoma v nji vse nasmehnilo: tanka debela ne preveč gostih bréz so dobila mahoma nežni odsev bele svile, na zemlji ležeče drobno listje je mahoma za-

bliščalo in se zaiskrilo kot rmeno zlato, in lepa stebila visokih, kodrastih praproti, že oblečenih v svojo jesensko barvo, podobno barvi prezrelega grozdja, so kukala skozi brezkončno zapletajoč in križeč se pred očmi; tu je zopet hipoma vse naokrog postalo nalahko modro: jarke barve so v trenutku ugasnile, breze so stale vse bele brez bleska, bele kot ravnokar padli sneg, katerega se ni še dotikal hladno igravajuči se žarek zimskega solnca; in tajno, lokavo je začel pršati in šepetati po lesu zelo droben dež. Listje na brezah je bilo skoraj še vse zeleno, dasi vidno obledelo; le tuintam je stala sama, prav mlada, vsa rdeča ali vsa zlata breza, in moralo se je videti, kako jarko je vzplamtela na solncu, kadar so njegovi žarki hipoma prodri, kukajoč in blesteč skozi gosto mrežo tankih vejic, ki jih je ravnokar namočil migljajoči dež. Niti ene ptice ni bilo slišati: vse so se poskrile in obmolke; le izredka je zazvenel kot jeklen zvonček zasmehujoči glas sinice. Preden sem se ustavil v tem brezovem gozdiču, šel sem s svojim psom skozi visok trepetlikov gaj. Jaz, priznam, ne ljubim preveč tega drevesa — trepetlike — z njenim blede-lilovim debelom in sivo-zelenim, jeklu podobnim listjem, ki ga vzdiguje kar mogoče visoko in ga kot tresoče se pahalo razširja v zrak; ne ljubim večnega zibanja njenih okroglih nečednih listov, nespretno pritrjenih na dolga stebila. Ona je lepa le v ne-

katerih letnih večerih, kadar, vzdigujoč se sama sredi nizkega grmovja, se steza proti zažarelim žarkom zahajajočega solnca in blesti in se trese, od korenin do vrha odeta v enakobarvni rmeni baržun, ali kadar, v jasni, veterni dan, se vsa šumno ziblje in šepetne na sinjem nebu, in kot da bi se vsak njen list, ki ga zgrabi zračni tok, hotel odtrgati, zleteti proč in bežati v daljavo. Pa vobče jaz ne ljubim tega drevesa in zato, ne da bi se ustavil v trepetlikovem logu radi odpočitka, sem prišel do brezovega gozdiča, ugnezdil se pod drevesom, pri katerem so se veje pričele nizko nad zemljo in toraj zamogle me varovati dežja, in med tem, ko sem z veseljem opazoval okolico, zasnul sem tisti mirni in krotki sen, ki je znan edinole lovčemu.

Ne morem povedati, koliko časa sem prespal, ali ko sem odprl oči, je bila vsa notranjščina lesa napolnjena s solncem, in na vse strani skozi radostno šumljajoče listje je prodiralo in nekako iskriilo se jarko modro nebo; oblaki, ki jih je razgnal vzdignivši se veter, so se skrili; vreme se je očistilo in v zraku se je začutila ona posebna suha svežost, katera, napolnjujoča srce z nekakim krepkim čutom, skoro vedno napoveduje mirni in jasni večer po deževnem dnevu. Hotel sem vstati in iznova poizkusiti srečo, ko so se mahoma moje oči ustavile na nepremični človeški postavi. Pogledam bolj natanko: to je bila mlada,

ljanskega mestnega zastopa baronu Becku radi te železnice kakor župan, a v državnem zboru se pa družijo ljudmi, ki hočejo obstruirati nagodbo i. t. d.

Le žal, da se iz vseh teh dolgovoznih, naravnost smešnih in otroških javkanj vidi preprozorno pravi namen, ki se glasi: Ljudje božji, obglavite vendar že enkrat tega nevarnega tekmeča, nam preide drugače ves ugled navzgor in navzdol.

A mi se smejemo tem izbruhom otroške najvnosti in onemoglosti, ker vemo, da naš državni poslanec Ivan Hribar rešuje slovensko politiko v soglasju s kristalnočistimi značajmi in politiki, katerima je svoje dni «Slovenec» pel prave slavospeve, s politiki, h katerim je hodil sam dr. Šustersič nekdanj v solo.

Toda te, kakor morska kača se viječe «Slovenčeve» jeremijade hočejo doseči še drug namen. Znano je, da se vrše v najkrajšem času volitve v kranjski deželni zbor. In «resni politiki» okrog «Slovenca» so v dno svoje duše prepričani, da vrže politika «belokranjske železnice» mandat dolenskih mest v roke klerikalni stranki. A trdno smo uverjeni, da tvorijo ogromno večino zavednih volilcev dolenskih mest možje, ki ne pijo politične zavesti kakoga «Domoljuba» ali «Slovenca», in ki ne presegajo na politično «abcedo» vsacega za ušesi še mokrega kaplaneta, temveč da so to možje, ki vedo ceniti politično delovanje nesebičnih, samostojnih politikov in delovanje samopasnih, vladnih kimovcev.

In zato kličemo krepko: «Klub jugoslovanskih poslancev», po začrtani poti neustrašeno naprej!

Madžarska krvoločnost.

Björnson je dobil z Ogrskega definitivno odgovor. A ni ga dobil samo on, nego vsi, ki s treznim očesom spremljajo usodo ogrskih Slovkov, ki jih je neprijazna usoda vrgla v žrelo madžarske pošasti. Bestialni in brezobzirni šovinizem je pripravil že cele vrste najpodlejših činov, ali kar se dogaja na Ogrskem, kako tam madžarski imperijalizem uveljavlja svojo «idejo» narodne, enotne ogrske države, to se nam v resnici dozdeva vrhunec nacionalističnega besnenja in mizernosti. In dogodki črne nedelje, 27. oktobra, so gotovo še po drugi strani zanimivi. Katoliška cerkev, ki je na Ogrskem popolnoma v rokah Madžaronov, se je pokazala v grozni luči.

Kaj se je dogodilo? V tihi vasi Černovi, tvoreči predmestje Ružomberka, so si postavili bodri Slovaki za lastne denarje, težko sebi in svoji deci od ust odtrgane, cerkev. Doseglo se je to valed truda župnika Hlinka, ki je bil suspendiran s svojega urada od madžaronskega škofa Parvyja, človeka brez značaja, samo zato, ker je Hlinka branil pravice svojega ljudstva po svojem prepričanju. Ljudstvo je zahtevalo zadoščenje za svojega prijatelja v tem smislu, da bi bila suspencija, ki ni bila v ničem utemeljena, preklicana in da bi župnik Hlinka zopet zavzel svoj urad. Ker se pa to ni zgodilo, so odgovorili Černovanci, da hočejo, da

jim Hlinka prvi govori v cerkvi, ki se ima posvetiti, ker cerkev so si postavili vendar sami, brez pomoči in brez prispevanja hierarhije. In škof Parvy? Vpregel je katoliško cerkev popolnoma v madžarski jarem ter se zavzel, da za vsako ceno izvede svojo voljo, dati cerkev posvetiti od madžaronskih, pri narodu neprijaznih duhovnikov. In posledica te madžaronske škofovske zlovolje se je objavila tudi na ono krvavo nedeljo, ko so bile roke katoliških svečnikov, prihajajočih posvetiti cerkev, hišo Gospodovo, dom molitve, simbol ljubezni in potrpežljivosti, poskropljene s krvjo nedolžnega ljudstva, ki je branilo samo svoje dobro pravo in na koje so orožniki streljali, kakor na zajce.

Presojajmo ves dogodek mirno, brez razburjanja. Ali je morala biti novopostavljena černovska cerkev posvečena? Ni cerkvenih podpisov, da bi vsaka cerkev takoj morala biti posvečena. Toraj ako bi bil škof Parvy še tako velik madžaron, ako pa bi imel v sebi samo kapljico krščanske krvi, bi moral želji černovskega prebivalstva glede rehabilitacije ustreči. Mogel je z mirno vestjo odložiti posvetitev in zabraniti s svojo kanonično močjo, da bi se v tej cerkvi ne vršili obredi, dokler zadeva ne bo poravnana. Ali tega ni storil! Proti volji ljudstva, da, proti prošnjam ljudstva se je odločil k «posvečenju» in hotel samo doseči svoje. Potoki krvi so zastavili pot brezposrednemu vršilcu škofovske volje dekanu Pazuriku! Pri černovski katastrofi je nje intelektualni povzročitelj škof Parvy. On je dal prelivati slovaško kri. Hotel je, da bi se narod pokoril pred njegovo avtoriteto, da bi slepo verjel njegovim besedam in ukazom. Škof Parvy je vedel naprej, k čemur da pride. Zakaj bi se drugače bilo dostavilo toliko žandarjev? Ni mogel prenesti, da bi ljudstvo imelo drugo prepričanje in drugačne nazore. Hotel je, da mora biti njegova volja respektirana. Katoliška cerkev zahteva toraj popolno poslušnost in podrejenost pod voljo «predpostavljenih». Ljudstvo hoče voditi in učiti. Cerkev je na strani močnih. In to dokazuje posebno jasno v svojem «socijalnem» programu in delavnosti, s svojim madžaronskim nastopom na Ogrskem.

Sedaj nastaja dalje vprašanje, ali je stališče Slovkov res takšno, da je njih narodna eksistenca popolnoma prodana na milost in nemilost Madžaronov. V današnji situaciji se zdi, da je skro tako. Mnogo, premnogo ima tu na vesti nesrečna avstrijska politika, ki se ne vodi vedno v zadovoljstvo in blagostanje svojih prebivalcev, ampak ima mnogokrat v mislih svoj egoistični interes in nervozen strah za ohrano svoje velemoči, kateri zmanjkuje vedno več tal pod nogami in ki postaja politična fikcija za prevaro drugih in ki služi v to, da za grne resnično stanje stvari.

In dualizem, ta predposlednji stadij enotne države na zunanji, je povzročil, da so nemadžarski narodi popolnoma izročeni v milost in nemilost šovinističnemu besnenju Madžaronov, in ti se tudi

moralne strani ne uče! Pri arpadskih obsodbah, kjer je poginila elita madžarskega plemstva prvici ali syncem, ni točil nihče solz, nihče ni obžaloval Madžaronov, nihče ni z njimi simpatiziral. Zakaj? V popolnem prepričanju, da ko bi ne bilo Paskiewičevih kozakov pri Vilagošu, bi se bile vršile arpadske obsodbe na drug način še v večjem obsegu od Madžaronov samih. Ali mera grehov madžarske zlovolje je polna; danes že ne morejo Evropo mistificirati o resničnem stanju v svoji državi in moritev v Černovi tudi naglim sodom ne izgledajo. In ako je imel grof Apponyi to smelost odgovoriti velikemu Norvežanu s povzdignjeno glavo, danes morda i tu njegov cinični usmev prestane.

Černovska katastrofa ne ostane brez posledic. Razburila je vso Slovaško v največji meri. In želeli je, da bi ta katastrofa prispevala tudi znatno mero k njenemu probujenju, ne samo nacionalnemu, nego tudi razumovemu. Šestindeset žandarjskih strelcev in petdeset nedolžnih sirot so morda že fakta, ki omeščajo kamen.

Tu je potreba spregovoriti resno besedo. Dolžnost nas Slovanov je, da informiramo Evropo, da izpozna, kakšni zločini se vrše v imenu narodno misli in treba je tudi računati s katolicizmom, ki stoji v ospredju madžarskega hakatizma. Zrazvojem ustavnega življenja na Ogrskem se bo madžarska ekspanzivnost krepčala in stopnjevala. Stojč na višjem moralnem stališču, menimo, da i te ustavne svobode pridejo v prosep Slovkov. Ali brezobzirni Madžari znajo ostale narode oropati za svobode. Kar velja za Madžare, ne velja za druge. In tu je treba iskati pomoč, ki jo danes vidimo v vseobči, enaki in direktni volilni pravici, v spojenju vseh tlačanih nemadžarskih narodov proti zajednemu neprijatelju. K.

V Kranju, dne 23. novembra 1907.

Skupen «pastirski list» izdajo vsi avstrijski škofje. Spominjali se bodo v njem tudi papeževga jubileja, ki bo prihodnje leto. To se pravi: Zahtevali bodo denarja za «stradajočega» papeža. V Salzburgu bodo otvorili fakulteto katoliškega vseučilišča. Katero fakulteto, še niso povedali; morda za filozofijo, ki bi lahko obsegala katoliško matematiko, katoliški zemljepis, katoliško jezikoslovje, katoliško fiziko, katoliško kemijo, katoliško živalstvo, rastlinstvo i. t. d. Pastirski list bo seveda tudi napadal svobodno šolo in reformo zakona.

Nemško-nacionalna zveza v državnem zboru je sklenila sledečo resolucijo: «Nemško-nacionalna zveza se postavlja z vso odločnostjo proti prevzetnosti, ki se je pokazala na katoliškem shodu in ki hoče klerikalizirati vse naše šolstvo. Zlasti odbija zveza nevtemeljene napade proti našim vseučiliščem, ki morajo ostati branik svobodne šole in svobodne znanosti in odvrata z vso odločnostjo vsak poskus, spraviti jih pod klerikalni upliv»...

Moravski Mladočehi so sklenili, da morajo njih poslanci Slama, Stransky, Bulin in Smrček izstopiti iz mladočeskega kluba pa vstopiti v opozicijo proti vladi. — To je sicer še majhen začetek, a časoma se pokaže že še več nezadovoljstev.

Tudi Poljaki imajo dobiti novega ministra-rojaka. Za njegovo mesto se imenuje dosedanjska

kmetiška deklica. Ona je sedela kakih dvajset korakov od mene, zamišljeno naslonivši glavo in položivši obe roki na kolena; na enem izmed njih, do polovice razkritem, je ležal debel šopek poljskih cvetic in pri vsakem njenem dihu je tiho polzil po mrežastem krilu. Čista bela srajca, zapeta na vratu in v zapestju, je ležala v kratkih, mehkih gubah okolo njenega života; velike, rmene steklene jagode so visele v dveh vrstah od vratu do prsi. Bila je jako lepa. Gosti plavi lasje, lepe pepelnate barve, so se ločili v dva, skrbno razčesana polkroga izpod ozkega, svetlo-rdečega traka, ki se je vil skoro po samem čelu, belem kot slonova kost; ostali del njenega obraza se je komaj barval z ono zlato zagorelostjo, katere se navzame samo fina koža. Jaz nisem mogel videti njenih oči — ni jih dvignila; pa jasno sem videl njene fine, visoke obrvi, njene dolge očesne vejice: bile so vlažne in na enem njenih lic je blestel na solncu vsehnivši sled solze, ki se je ustavila tik ustnic, nalahko pobledelih. Vsa njena glava je bila jako mila, da še celo malo debeli in okrogli nos je ni kazil. Meni se je posebno dopadal izraz njenega obličja; tako je bilo priprosto mirno, tako otožno in tako polno otroškega nedoumenja pred lastno otožnostjo! Ona je vidno pričakovala nekoga: v lesu nekaj slabo pokne; ona hitro vzdigne glavo in gleda okrog, v prozorni sencih hitro zablisejo pred

menoj njene oči, velike, svetle in boječe, kakor pri smi. Nekoliko trenutkov je poslušala, ne da bi obrnila široko odprtih oči z mesta, kjer je odmeval slabi zvok, vzdihne, obrne počasi glavo, pripogne se še nižje in začne počasi prebirati cvetice. Njene obrvi pordeče, grenko se zamajejo ustnice in nova solza zdrkne izpod gostih vejic, ustavi se ter blesteče miglja na licu. Tako je prešlo precej mnogo časa; uboga deklica se ne gane, le izredka premakne otožno roko in poslušaj, vedno poslušaj. Zopet je nekaj zašumelo po lesu, ona vztrepeče. Šum ne preneha, postaja razločnejši, se približa, zaslišijo se konečno odločni, hitri koraki. Ona se izravna in se nekako prestraši; njen pazen pogled se strese, vzplamti v pričakovanju. Skozi goščavo hitro zablise moška postava. Ona pogleda natančneje, zardi hipoma, radostno in srečno se nasmehlja, hoče vstati, pa se takoj zopet vsa nazaj skloni, obledi, pride v zadrego in le potem vzdigne trepetajoči, skoro proseči pogled na prišedšega človeka, ko se je ta ustavil tik nje.

Jaz sem z radovednostjo pogledoval na njega iz svoje zasede. Priznam, on ni naredil náme prijetnega vtisa. To je bil, kakor je vse kazalo, razvajen sluga mladega, bogatega gospoda. Njegova obleka je izdajala zahtevanje okusa in gizdalinsko nebrižnost; na njem je bil kratek paltó rudninske barve, gotovo z gosposkih pleč, zgoraj

zapet, rožnobarvni vratni robec z lilovimi franzami in baržunasta, črna čepka z zlatim trakom, potegnjena tik do obrvi. Okrogli ovratnik njegove bele srajce mu je neusmiljeno podpiral ušesa in rezal lica, in naskrobljene zapestnice so pokrivalo vso roko tik do rdečih in krivih prstov, okrašenih s srebrnimi in zlatimi prstani s potočnicami iz turkisa. Obraz njegov, rdeč, zvež, predrzen, je sodil k številu lic, katera, kolikor sem zamogel zapaziti, skoro vsekdar razburijo moške in, žal, prav čestokrat dopadajo ženskam. On se je vidno trudil dati svojim grobim potezam izraz prezirljiv in dolgočasen; neprestano je mežikal s svojimi že itak majhnimi, mlečno-sivimi očmi, grbančil je čelo, pobešal kote ustnic, prisiljeno zdehal in z nebrižno, dasi ne povsem spretno neprisiljenostjo je zdaj popravljaj z roko rdeče, junaško privite laske na sencih, zdaj je zopet natezal rmene laske, ki so štrleli na debeli gornji ustnici, z eno besedo, snažil se je nestrpno. Začel se je snažiti, kakor hitro je zagledal mlado kmetiško deklico, ki ga je pričakovala. Počasi, s podprtim korakom je prišel k njej, postal je, zamajal z ramami, vtaknil obe roki v žep paltó-ja in — komaj se mu je vredno zdelo ozreti se na ubogo deklico beglo in ravnodušno — vlegel se je na zemljo.

— A kaj — začne gledaje venomer nekam na stran, zibaje nogo in vzdihaje: — ali si dolgo tukaj? —

Konec prihi.

predsednika poljskega kola, znanega reakcionarca Abrahamowicza.

Še eno ministristvo? Poroča se, da namerava Beck ustanoviti posebno ministristvo za javna dela. Vodstvo bi bilo poverjeno poslancu Kaftanu. Delavsko ministristvo Gessmanovo bi bilo le bolj socialnopolitiškega značaja.

Proti imenovanju Abrahamowicza za galiskega ministra so v državnem zboru protestirali nemški radikalci in poljski poslanec Breiter.

V ogrski zbornici je obstrukcija. Med Kosutovci in Hrvati ni prišlo do sporazuma in sedaj hočejo vladajoči Madjari Hrvatom enostavno pokazati svojo moč. Hrvati nimajo v zbornici drugega sredstva, kakor obstrukcijo. S to so začeli pri razpravi o proračunskem provizoriju. Oglasali so se drug za drugim, pa hoteli z dolgimi govori zavleči razpravo. Seveda so govorili hrvatsko, kar je njih zajamčena pravica. Madjari so pa v boju pozabili na vsa načela svobode in so sklenili, da ne bodo dovoljevali hrvatskih govorov dlje kakor pet minut. Po tem se je predsednik takoj začel ravnati. In valed tega so sedaj dannadan burni prizori v zbornici; iz tehnične obstrukcije se je razvila viharna obstrukcija in nihče se ne ve, kakšen bo konec. Dobro je pa le, da je sedaj menda vendar za vse čase onemogočena tista nenaravna sloga med Hrvati in Kosutovci.

Hrvatsko-madžarski spor se vleče kakor slabozmisen štrkelj. Zadnje dni je bila v Budimpešti kriza, ki je bila že prav zelo podobna zadnji ministrski krizi na Dunaju. Šlo se je pa za predsednika zbornice Justha in vprašanje je bilo: Ali ne demisionira? — Odgovor je bil vsake četrte ure drugačen. Nastala je pa kriza tako: Justh je bil bolan in seje sta vodila podpredsednika. Oba sta jemala hrvatskim poslancem besedo pri vsaki priložnosti. Ko je pa Justh okreval in zopet predsedoval, je pa dovolil Hrvatom govoriti hrvatsko in jih ni motil. Zato so bile seje, katerim je predsedoval, razmeroma mirne. Toda člani njegove lastne stranke so ga tedaj v zbornici napadali in zmerjali, ker ni bil dovolj brutalen proti Hrvatom. Ko so hrvatski poslanci videli, da je Justh nekoliko bolj evropejski od drugih madjarskih veljakov, so mu indirektno sporočili, da bi lahko prišlo do sporazuma, če bi on posredoval. In Justh je res začel posredovati med Hrvati in med vlado. Toda ko so se lo množili napadi neodvisnjakov-Kosutovcev nanj, je ustavil posredovanje in zopet izjavil, da odstopi. Tako je šlo nekaj časa semintja. Končno pa so imeli ministri sejo in so se izjavili solidarni s Justhom. On torej ostane predsednik in nadaljuje posredovanje. In tako se izpolnjuje, kar smo napovedali glede hrvatske opozicije. Nekaj časa igra boj. V resnici pa ne mara boja, temveč išče kompromis z madjarsko vladajočo kliko. S tem ni sama kopije grob. Ko pade kosutijanska klika, pade z njo vred tudi hrvatska koalicija.

Tretja ruska дума je skupaj. O.1 začetka reakcionarni in pozneje se popačeni volilni red je končno vendar spravil vladno večino v dume. Za revolucionarno mišljenje ruskega ljudstva je še dobro znamenje, da je tudi v teh reakcionarnih razmerah poslalo dvanajst socialnih demokratov v dume. Značilno je pa tudi to, da je bila otvoritev dume v tavičeski palači, v kateri bo zborovala, ne pa na dvoru in da se car ni udeležil otvoritve. Ker je večina dume reakcionarna, se da to pač le s strahom razlagati, ki ga ima batjuška pred vsem ruskim ljudstvom.

Dve leti ruske «konstitucije» označujejo najboljše sledeče številke: Vojna sodišča so obsodila 2717 ljudi na smrt; 1780 jih je bilo na podlagi obsodbe res usmrtenih. Na prisilno delo je bilo obsojenih 8825 ljudi, med njimi 605 za celo življenje. V Sibirijo je bilo izgnanih 502 do smrti; v ječo je bilo obsojenih 5751, skupaj na 4236 let, na težko ječo 2586, oseb skupaj na 4136 let, na druge vrste zapora 2845 oseb skupaj na 4790 let. Sveta Rusija!

Gospodarski del.

□□□□□

Narodno gospodarstvo.

Nadaljevanje.

3. Kovine, zlasti pa še dragoceni kovini, zlato in srebro, ki prideta kot novc najbolj v poštev, se odlikujejo tudi po svoji trpežnosti. Zlato in srebro ohranita najdalj nespremenjene svoje fizične in kemične lastnosti (niti se ne iztopita, [izvzema v posebnih kislinah] niti ne izgubita svojega bleska) in se le — po dolgi rabi nekoliko obdrgneta ali izgubita pri svoji teži. Železo na zraku zarjavi, dočim na zlato in srebro nima zrak nobenega upliva.

4. Ker imata zlato in srebro že v prav majhnih delih vrednost, se tudi lahko prenašata iz krajev v kraj. Srednje močan človek more nesti kakih 30 kil na svojih plečih. Za 1 krono se dobi kakih 30 kg premoga, naš 20kronski zlati novc pa tehta samo okoli 6¹/₂ grama.

5. Zlato in srebro imata razmeroma najbolj stanovitno vrednost. Ker se ti dve kovini ne moreta organsko spojiti s zrakom in vodo, se

lahko ohranita dolgo časa in pri tem ne izpremenita svoje tvarine. Če bi imeli n. pr. žito za novc, imeli bi vedno velike izpremembe v vrednosti, ker bi se to leto pridelalo prav veliko, drugo leto prav malo in bi se žito ne moglo ohraniti več let. Celo druge kovine, kakor železo, sčasoma razpadejo v prah. Zato se pa tudi na svetovnem trgu ne pozna posebno, če se v kakem kraju dobi naenkrat večji zaklad zlata. Proti množini zlata, ki se že nahaja na zemlji bodisi izkopen v denar ali pa v drugih oblikah, se zdi to prirastek le kakor mal pritok v veliko reko. Da pa kaki posebni novi zlati ali srebrni viri vendar uplivajo na ceno zlata ali srebra, videlo se je pri odkritju kalifornskih zlatih rudokopih.

6. Zlato in srebro se dasta tudi jako težko ponarediti. Blesk, specifična teža, barva, trdota in še posebno njihov zvok se lahko takoj spoznajo.

Vse te lastnosti so uplivalo, da so se dragocene kovine nekako naravnim putem razvile v novc, k čemur ni bilo začetkom treba nobene posebne pogodbe ali državne oblasti. Zato najdemo denar iz kovin že okoli 1500 let pred Kristusom pri Hebrejcih, pozneje pri Feničanih, Perzijih, Grkih in Rimljanih. Grki so se najprej posluževali železnega denarja (Likurg!), pri Rimljanih je bil najstarejši novc iz bakra, ker je bilo v Italiji največ bakra. Tudi svinec, bron, platina (na Ruskem) in nikelj se je rabil za denar, ali vendar so bile te kovine vedno bolj podrejenega pomena z ozirom na zlato in srebro, ki obsegata v polni meri vsa ravnokar našeta svojstva.

2. Vrednost denarja.

Če govorimo o vrednosti denarja, mislimo navadno le na prometno vrednost, ker je porabna vrednost dragocenih kovin z razvijajočo se omiko stopila v ozadje. S prometno vrednostjo denarja se označuje vsota dobrin, ki se morejo v prometu dobiti za denar. Po navadi se govori, da je denar drag, če se blago ceno prodaja in da je denar poceni, če se blago drago prodaja. Vzroki za ta pojav so isti, kakor smo jih navedli pri razpravljanju o ceni, torej razmerje med ponudbo in vpraševanjem ter produkcijskimi stroški. Že skušnija uči to. Ko se je odkrila Amerika, je prišla velika množina zlata in srebra v Evropo, zato je srebrni in zlati denar izgubil precej na svoji vrednosti, cena raznovrstnemu blagu pa je poskočila na 200 do 300 odstotkov. Da se cena srebra in zlata tudi spreminja, vidimo še posebno pri razmerju vrednosti, ki obstoji med tema dvema dragocenima kovinama. Na koncu 15. stoletja je znašalo to razmerje 1 : 11 ali 1 g zlata je bil vreden toliko kakor 11 gramov srebra. Ko so se pa v Peru in Mehiki dobile velike množine srebra, se je to razmerje na korist zlata začelo izpreminjati. (Leta 1594. že 1 : 11⁷). Dolgo časa je obstajalo razmerje 1 : 16. V juliju 1893. pa je pričela vrednost srebra hudo padati, ker so v Indiji ustavili kovanje srebra; tako da imamo že l. 1893. razmerje 1 : 26⁴/₃, l. 1894. 1 : 32⁵/₈, l. 1898. 1 : 35¹/₄ in l. 1900. 1 : 33¹/₃.

Vprašanje se ravna po potrebah in po plačilni zmognosti kupovalcev. Če ima kaka dežela le malo prometa, ne bo rabila tudi dosti prometnih sredstev, med katere spada posebno tudi denar. Če nima dosti drugih dobrin, jih tudi ne bo mogla zamenjati za denar. Ponudba se pa ravna, če ne upoštevamo sprememb v kaki kratki dobi, zlasti po produkcijskih stroških. Ker so produkcijski stroški pri zlatu in srebru na raznih krajih zelo različni, se ravna prometna vrednost novca po onih najslabših virih, ki se še morajo uporabiti, da se more pokriti splošna potrebščina.

Produkcijski stroški pri denarju so:

1. stroški dragocenih kovin samih,
2. stroški za kovanje novca.

Za dežele, ki nimajo srebrnih ali zlatih rudnikov, so stroški dragocenih kovin odvisni od produkcijskih stroškov onih dobrin, ki se morajo zamenjati za dragocene kovine, ki pridejo iz drugih dežel in pa še od onih stroškov, ki jih povzročajo prenos kovin iz druge dežele.

Če primerjamo dve deželi, v katerih je promet razvit, vendar opazimo lahko, da ne potrebujeta enake množine zlata in srebra, tudi če bi imeli primeroma enako število prebivalstva. Ne le promet kot tak, temveč še posebno hitrost prometa uplivati na vprašanje po denarju, ker tisti denar, ki je zaprt v blagajnah, za promet sploh ne živi. Čim naprednejša je kaka dežela, temmanj denarja leži v zasebnih blagajnah, temveč se vlaga v gospodarska podjetja in javne denarne zavode, s katerih posredovanjem zopet prihaja med producente.

Važnega pomena pri potrebi denarja so tudi denarni nadomestki (surogati), kakor so papirnat denar, bankovci, menice, čeki in giro-promet. V deželah, kje so razvite kreditne in bančne zadeve, se zato ne rabi nič več denarja, kljub temu, da se promet vedno množi in vedno hitreje razvija. Tako se v Londonu dandanes komaj 4 odstotkov vseh plačil vrši v kovanem denarju. Dalje prih.

Todenaki sejem v Kranju dne 18. novembra 1907. Prignalo se je — konj, 116 glav domače

goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 8 domačih telet, — hrvaških telet, 56 domačih prašičev, 72 hrvaških prašičev, — koza, — domačih kozlov, — hrvaških kozlov, — domačih ovac, — hrvaških ovac in — buš — Pšenica K 11 — proso K 7⁵/₁₀, rž K 9[—], oves K 8⁵/₁₀, ajda K 9[—], fižol ribničan K 10, mandalon K 7[—], koks 10[—] in krompir 4²⁰ za 50 kg

Vzgoja in šola.

□□□□□

Občni zbor učiteljskega društva za kranjski šolski okraj.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je imelo svoje zborovanje dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v II. b razredu dekliške šole v Kranju.

Predsednik g. France Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju, pozdravi navzoče (28 po številu) in otvori zborovanje s krepkim nagovorom, v katerem povdarja, da pač gojijo učiteljska društva v prvi vrsti stanovsko organizacijo in stanovske interese, da pa morajo skrbeti tudi za ožjo zvezo med domom in šolo in vsa pažnjo obratiti na občo ljudsko izobrazbo. Omeni, da pod devizo «ven med ljudstvo na delo» otvarja današnje zborovanje.

G. France Ivanc, učitelj v Kranju, poroča o zborovanju odposlancev vseh avstrijskih učiteljskih društev, ki se je vršilo o Vseh Svetih letos na Dunaju in katerega se je udeležil on kot delegat kranjskega učiteljskega društva. Glavne misli njegovega poročila so bile te: Ker izide obširno poročilo o omenjenem zborovanju v «Oesterreichische Schulzeitung» in najbrže tudi v posebni brošuri, se hoče omejiti poročevalec le na najpomembnejše točke. Odposlanca jugoslovanskih učiteljskih društev so na dunajskem kolodvoru sprejeli zastopniki akademičnega društva «Slovenija», katero je jugoslovanskim delegatom priredilo slavnosten večer. Ta večer, na katerem sta navdušeno govorila Luka Jelenc in Engelbert Gangl, so počastili s svojim pohodom tudi mnogi češki delegati. Dne 2. t. m. se je vršilo glavno zborovanje delegatov; vodil ga je učitelj Kessler. Zborovanje je napravilo na vse udeležnike najugodnejši vtisek; zastopanih je bilo tukaj 50.000 učiteljev in učiteljic; med delegati raznih narodnosti je vladalo najlepše soglasje; z napeto pozornostjo so sledili vsi udeležniki duhovitim in prepričevalnim izvajanjem glavnih govornikov Kesslerja in Jessena. Zborovanje je posetilo lepo število državnih poslancev, ki so vsi obljubili, da se hočejo krepko zavzeti za gmotno izboljšanje učiteljstva. Soglasno je bila sprejeta resolucija, da se izenačijo plače ljudskošolskih učiteljev plačam državnih uradnikov sedanjega XI., X., IX. in VIII. razreda. Resolucijo izroči posebno odposlanstvo kompetentnim oblastem.

G. Makso Pirnat, c. kr. prof. v Kranju, poroča o nameravanem zemljepisno-zgodovinskem opisu kranjskega okraja. Že l. 1897. je sklenilo učiteljsko društvo okraja pri svoji letni konferenci, da izda tak spis; posebno se je za to stvar zanimal pokojni c. kr. okraj. šol. nadzornik Andrej Zumer. L. 1899. so se šolskim vodstvom razposlale potrebne vprašalne pole, da se zbere gradivo. Potem pa je stvar zaspala zaradi raznih ovir. Potrebno in koristno je, da se izda tak opis. Služil bi kot pomožna knjiga pri zemljepisnem in zgodovinskem pouku v šolah našega okraja. Ako se izda še leta 1908., bi lahko veljal kot nekaj slavnosten patriotičen spis povodom šestdesetletnice cesarjevega vladanja. Na čelu bi imela nameravana knjiga zemljepisen- in kulturno-zgodovinski pregled našega okraja, potem bi pa sledil opis posameznih šolskih krajev. Dodale bi se primerne slike in zemljevid okraja. Učiteljsko gotovo ne bo odtegnilo temu delu svoje duševne pomoči. Kar se tiče pa gmotne strani je že zagotovljena primerna denarna podpora od c. kr. okraj. šolskega sveta. Izvršitev te misli ni lahka. Ako pa uvajujemo, da je izvršenih že več prav dobrih monografij o posameznih krajih našega okraja (Trstenik, Goriče, Duplje, Naklo, Cerklje, Škofja Loka) in da je zagotovljena pomoč nekaterih strokovnjakov, ki se zanimajo za stvar, potem gremo lahko na delo z veseljem in z upanjem na ugoden uspeh. — G. France Ivanc stavi nato predlog: «Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj naj sklene, da izda zemljepisno-zgodovinski opis kranjskega okraja.» Predlog so navzoči soglasno sprejeli. — Nato se je volil za nameravan opis poseben redakcijski odsek, katerega člani so: gospodična Franciska Jugovic, nadučiteljica v Kranju, gđc. Jela Mally, učiteljica istotam, in gospodje: France Ivanc, učitelj v Kranju; Karel Jezeršek, učitelj v Dupljah; Alojzij Novak, učitelj v Kranju; Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko; Alojzij Potočnik, učitelj v Retečah, in France Štupica, učitelj v Dražgošah.

V dodatek k poročilu prof. M. Pirnata izreče c. kr. okraj. šol. nadzornik g. Ferdinand Kalinger željo, da bi povodom cesarjeve šestdesetletnice nabavilo tukajšnje učiteljsko elegantno spominsko knjigo, okrašeno s cesarjevo podobo; v to knjigo bi vpisale svoja imena vse učiteljske moči kranjskega okraja, v knjigo bi prišli tudi popisi vseh

šolskih slavnosti, ki se bodo vršile v našem okraju povodom cesarjevega jubileja. Zelja, oziroma nasvet g. nadzornika je bil sprejet.

G. France Luznar, nadučitelj na Primskovem poroča o predavanju, ki ga je imel povodom letošnjih XIX. skupščine učiteljskih jugoslovanskih društev tovaris Anton Pesek pod naslovom: «Na delo med ljudstvom». V smislu tega govora naj izvoli učiteljsko društvo poseben odsek, ki naj vzpodbuja učitelje na delo med ljudstvom, odsek naj to delo organizira in kontrolira. Narodna izobrazba in vzgoja se najlaže pospešuje z ljudskimi predavanji. Uspešno delujejo na tem polju zlasti angleški, in posebno še francoski učitelji, ki ne utrudno predavajo pri takoimenovanih ljudskih vseučiliščih. Letos je priredila naša «Akademija» podobna predavanja v Ljubljani; predavali so zagrebški vseučiliški profesorji in dosegli lep uspeh. Kar se našega učiteljstva tiče, prireja taisto sistematično roditeljske večere in ljudske govore le v krškem okraju. Sledimo tudi mi njih zgledu in pojdimo navdušeno na delo med ljudstvom.

Po poročilu Fr. Luznarja se je vnela živahna debata, v katero so posegli gđ. Janja Miklavčič, Lovro Perko, France Luznar in Andrej Kmet. — Nato se je volil na predlog g. Fr. Ivanca poseben odsek za delo med ljudstvom. Njegovi člani so: gospod. Janja Miklavčič, učiteljica v Kranju; Ana Mally, učiteljica na Primskovem; gospodje: Jože Lapajne, učitelj v Cerkljah; France Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju; Karel Mahkota, učitelj v Trzinu; Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko; France Rojina, nadučitelj v Šmartnem pri Kranju, in Vilko Rus, učitelj v Kranju.

Predsednik Luznar je nato razpečal več izvodov brosure «Na delo med ljudstvom» (spisal Anton Pesek) med navzoče, zahvalil poročevalce za njih referate in zaključil zborovanje.

Godovi prihodnjega tedna:

26. Katarina, Kolomir, Ljubojka; 26. Konrad, Radejka; 27. Valerijan, Goroslav, Vedrana; 28. Jakob, Kaptisava; 30. Andrej, Hrabroslav, Mijana; 1. Eligij, Hranislav, Rajka.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

26. v Loki, v Domžalah. 30. v Železnikih, v Trzinu.

Novičar. ■ ■ ■

□ □ □ □ □

Osebnost. Okrajni sodnik g. Jurij Šumer v Škofji Loki je imenovan deželnosodnim svetnikom istotam.

Kompromis med obema slovenskima strankama proti tovarniški, pravzaprav nemski stranki, se je dosegel na Jesenicah.

Olejševalno društvo v Kranju je imelo dne 17. t. m. ob 11. uri dopoldne v mestni dvorani XXXII. redni letni občni zbor. Ker je bil načelnik g. Karel Jäger vsled bolezni odsoten, njega namestnik g. dr. Edvard Šavnik pa po službenih opravkih zadržan, je otvoril in vodil zborovanje najstarejši član odbora, gosp. ces. svetnik Karel Šavnik. Iz poročila, ki ga je predložil o društvenem delovanju za leto 1907. tajnik g. Rudolf Kokalj, posnemamo tele glavne točke: V nasadih proti Struževemu se je gnilo lesovje odstranilo in prodalo, nepotrebno grmovje se je odpravilo. Pota v Savskem drevoredu so se redno snažila. Nasadilo se je ondi 1000 smrečic. Trava med poti se je pokosila in prodala. Pot, ki se odcepi pri gostilni Bekselj od državne ceste Kranj-Ljubelj in vodi proti spodnjemu Savskemu drevoredu, se je temeljito popravila; treba je narediti le še jarek. Studenec pod Kalvarijo se je popolnoma prenovil, betoniral in se je naročila zanj lita železna cev in cinasta posoda za zajemanje vode. — Na pašniku pod Gaštejem se je prejšnje leto zasadilo 9000, letos pa 10.000 smrečic, ki prav dobro uspevajo. — O denarnem stanju je poročal blagajnik g. Anton Šlamberger. Dohodki znašajo 1412 K, stroški pa 1096 K 64 v, torej je 315 K 36 v preostanka. Ako se prišteje ta preostanek k vsoti 2166 K 23 v, ki je plodonosno naložena v mestni hranilnici v Kranju, je razvidno, da razpolaga društvo z imovino 2481 K 59 v. — K nastopni točki dnevnega reda: Izpremembra društvenih pravil, pripomni g. Ciril Pirc, da bi bilo potrebno na časovne in krajevne razmere razširiti društven delokrog zlasti na ta način, da bi se vanj sprejelo tudi pospeševanje za promet tujcev. Zato predlaga: Novi odbor naj v gorenjskem smislu izpremeni pravila in jih predloži izvanrednemu občnemu zboru v eventualno potrditev; ta zbor naj se skliče po novem letu 1908. Sprejeto. — V novi odbor se volijo ti-le gospodje: Karel Jäger, kavarnar, posestnik; Rudolf Kokalj, glavni zastopnik zavarovalne družbe «Dunav»; glavn. Peterlin, c. kr. profesor; Ciril Pirc, tovarnar, deželni poslanec i. t. d.; Makso Pirnat, c. kr. profesor; Karel Šavnik, župan, cesarski svetnik i. t. d.; Anton Šlamberger, g. kr. notar. — Novotvoljeni odbor se je tako-le sestavil: Anton Peterlin, predsednik; Ciril

Pirc, njega namestnik; Anton Šlamberger, blagajnik; Makso Pirnat, tajnik; Karel Jäger, Rudolf Kokalj in Karel Šavnik, odborniki.

Pred upravnim sodiščem je bila 22. novembra javna razprava o tožbi okr. bolniške blagajne v Kranju proti ministru notranjih zadev zaradi povračila oskrbovalnih stroškov, zavarovalnih doneskov in povračila bolnišničnih oskrbovalnih stroškov. Zadnje tožbe so tri.

Opozorjamo na današnji bratski večer teledruštva «Sokol» v Kranju. Po dolgem mrtvilo utegne to zopet enkrat postati zabavni večer. Spored je raznovrsten ter igrajo naši vrli diletantje tudi francosko enodejako «Coeur dame».

Prvi sneg je zapadel ponoči od 20. na 21. t. m. ter pobelil hribe in doline.

Ljudsko gibanje v c. kr. okrajnem glavarstvu Kranjskem v III. četrtletju 1907. Okraj šteje 50.027 prebivalcev. Porok je bilo 57. Umrlo jih je 306, rodilo se jih je pa 410. V starosti od 0—5 let je umrlo 108 otrok; starost od 50—70 let je doseglo 53, starost nad 70 let pa 145. Na jetiki jih je umrlo 37, na pljučnici 4; slučajno smrtno ranjenih je bilo 8. Pripetil se ni noben samomor ali umor, uboj pa 1.

Kranjski mesarji so znižali ceno govejemu mesu, in sicer za 16 vin. pri kilogramu.

Pisalni stroj je nekdo pozabil v skladišču tvrde Roosa v Kranju.

Nasilnost. Črevljar Primor Podpeskar v Hotemazah je zivel že od marca t. l. ločen od svoje žene Marije, roj. Ambrož. Ta je živela pri svojih starših v Stražišču. Ker so Podpreskarja že dvakrat odpodili od Ambroževe hiše, je sklenil, da se s silo polasti reči, ki jih je žena vzela s seboj. 9. t. m. je vzel s seboj kočarja Martina Krišla, s katerim sta prišla do Ambroževih, ki so pa zaklenili vrata pred njima. Vsled tega razjarjen je razbil Podpreskar par sip in s sekiro razdjal vrata. Ko je prišel v vežo, zamahnil je po tastu s sekiro, a je hči tega preprečila udarec. Ko so razorožili Podpreskarja, je zbijal ves divji okrog sebe s kolom, ki ga je prinesel s seboj. Izročili so ga sodišču v Kranju.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja slavno občinstvo na narodni kolek v prid družbe. Županstva, hranilnice in posojilnice, razne zadruge in druga narodna društva blagovolijo naj na svoja pisma prilepiti narodni kolek. A tudi privatniki naj to stori! Ako bode vsaka Slovenka in vsak Slovenec prilepil na pismo ali razglednico narodni kolek, dobila bode družba dosti več dohodkov kakor dosedaj. — Leta 1906 je znašal dohodek narodnega koleka skupaj 4433 K 24 v. Letos ne smemo zaostati, ne smemo iti rakovo pot. Dobiti moramo vsaj toliko, če že ne več, kakor lansko leto. Slovenci in Slovenke, sezajte tedaj pridno po narodnem koleku! Na vsako pismo ali razglednico narodni kolek! — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila začetkom oktobra t. l. računsko, oziroma gostilničarske listke. To je nov vir dohodkov družbi. Ako se bodo zahtevali ti računski listki dosledno vsikdar in povsod v restavracijah in trgovinah, bode družba prodala istih neizmerno veliko, vsakoletni dobiček bode prejšnji steber naši družbi. En rač. listek stane 2 h. Tak prispevek zmaga lahko vsak gost. Gostilničarji in trgovci pa nimajo pri nakupu nobene škode, ampak se dobiček, ker dobe naročniki 10% popust. Dobivajo se v družbini pisarni v Ljubljani, «Narodni dom» popoldne med 3.—6. uro. Vnanji naročniki jih dobe poštnine prosto. Znesek se naj pošlje po nakaznici; ali pozneje, ko prejmejo listke, po čekovni položnici. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročili sledeči računsko listke: g. Fran Trebaj, Gornji grad; restavracija «Narodni dom»; gospod. Ivanka Kimovec za restavracijo «Pri Lipi»; restavracija pri «Rozi», g. Fr. Drolc — Laško; g. Jos. Zurec — Kandija pri Novemestu, gđ. Pavla Artnak za gost. Jos. Kóniga — Vransko; Hotel «Ilirija» — Ljubljana. Prosimo nadaljnih naročil! — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani nam javlja, da je sklenila «Slovenska Matica» v Ljubljani kolekovati svoja pisma z narodnim kolekom. Naj bi bilo to dejstvo v spodbudo vsem narodnim društvom!

Zdravniško službo v tratskem zdravstvenem okrožju je začel ta mesec začasno opravljati g. dr. Karel Zakrajšek v Škofji Loki. Prihajal bo po enkrat na teden zdraviti, in sicer bo dopoldne ostajal v Poljanah za občini Poljane in Javorje, popoldne pa na Trati za občini Trato in Oslico. Tako je odredil deželni odbor, ker nikakor ni mogel dobiti stalnega zdravnika za te kraje.

Umrli je v Poljanah nad Škofjo Loko v visoki starosti 85 let Neža Tavčar, mati g. dr. Ivana Tavčarja. Bila je vrla in marljiva gospodinja in vzorna mati. Blag ji spomin!

V Medvodah je bil zastrupljen na neki svatbi baje po nesreči neki Alojzij Božič. Umril je v ljubljanski bolnišnici.

Uredniška izjava. V številki 40. našega lista z dne 5. oktobra 1907 je vtihotopil neki klerikalec, premotivši nas z napačnim podpisom, dopis iz Železnikov, v katerem sta bila na skrajno zavrata in krivičen način napadena ugledna pristaša narodno-napredne stranke, gg. Josip Boncelj star. in ml. Ker smo se sedaj prepričali o tej grdi

mistifikaciji in zlasti o popolni neopravičenosti napadov na čast in poštenje g. Josipa Boncelja star., izreka podpisano uredništvo s tem svoje globoko obžalovanje nad to zmotno ter prosi imenovana gospoda oprostjenja. Uredništvo «Gorenjca.»

Shod vseh krojaških mojstrov iz škofjeloškega sodnega okraja se bo vršil v nedeljo, 24. t. m., od 10. do 12. ure opoldne v salonu g. Ignacija Guzelja v Škofji Loki. Temu shodu bo prisostvoval g. dr. Herman Blodig, zadržni inštruktor c. kr. trgovinskega ministru v Trstu v svrhu, da se sestavijo zadržna pravila za nanovo se osnovišvo krojaško obrtno zadrugo, s sedežem v Škofji Loki. Ker je shod velike stanovske važnosti za vse krojaške mojstre, je pričakovati od strani interesentov obilne udeležbe.

Tatvina. Delavec Blaž Makovec in hlapec Peter Beguš, oba iz Podporezna, sta si bila dobra znanca. Dne 23. m. m. je pa Makovec svoje znanje do Beguša podkrepil še na poseben način. Bila sta namreč isti dan skupaj, in zaspana kakor sta bila, sta si preskrbela pripravno skupno ležišče na hlevu posestnika Antona Zgaga. Utrujenost ali kaj je bil vzrok, da je Peter Beguš hitro zaspal, dočim je Blaž Makovec premišljeval, kako bi bilo dobro zanj, da bi imel on onih kronic, ki jih je njegov tovaris Peter tako skrbno hranil v svoji skrinji. In te krone so po Makovčevi glavi tako rojile, da vkljub utrujenosti nikakor ni mogel zaspati. Čakal je torej, dokler ni Peter trdno zaspal. Ko pa je bil v najslajšem spanju, se je že Blaž veselil Petrovih 120 kron, ki so lepo zvenklyale v njegovem žepa. Ta nenadejani dogodek je hotel Blaž Makovec praznovati še drugače. Saj ni kdove kako težko «zaslužil» lepo svotico kronic, kdo naj bi mu tedaj zavidal, ako bi se hotel postavljati z novo obleko! Rečeno, storjeno. Gre toraj h krojaču Jurju Munihu v Podbrdo, naroči si lepo novo obleko za 61 K ter isto tudi takoj plača. «To me bodo gledali vsi, ko bom nov, si je mislil naš Blaž. Toda Blaže je imel mesto nove obleke — smolo! Orožniki, ki izvohajo vse take stvari, so izvedeli tudi za njegovo namero in glej ga, še nove obleke mu niso privoščili. Pač pa so ga povabili seboj in ga «spremili» v Škofjo Loko na zaslišanje, odtod pa v Ljubljano v takozvano — temnico, kjer se za take «malenkosti» pokorijo še drugi grešniki njegove vrste. Seveda je podjetni krojač Munih tudi takoj vrnil predplačanih mu 61 kron, ko je doznal, da se za vso stvar zanimajo orožniki, in pravi, da je že pameten dovolj, da Blažu ne bo delal obleke — zastoj.

Triglav in kamniške planine so pokrite s svežim, ravnokar palim snegom. Ker se pri nas žrjavi in divje gosi še niso selile na jug, je še upanje na suho jesensko vreme.

Sirov mož. Posestnik Ivan Prosen v Predosljih pri Kranju je svojo ženo pretepel s trdim orodjem, potem jo pa pahnil v klet, kjer je bila ves teden brez vsake jedi. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico. Siroveža so izročili sodišču.

Društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu v nedeljo, 24. novembra t. l. tombolo v gostilni vulgo Kaps v Gradu. Čisti dohodek za društvene namene. Začetek ob 4. uri popoldne. Po tomboli zabava in ples. Ker ima društvo lepe dobitke in veliko število, je upati, da bode udeležba velika. Ena srečka bo veljala 20 v. Prijatelje društva vabi najljubneje na to veselico odbor.

Prememba posesti. Ugledni restavrater gosp. Ivan Legat iz Lesec je kupil v Beljaku renomirano «Restavracijo pri državnem kolodvoru».

Električno razsvetljavo na Bledu. G. Jakob Žumer namerava v Vintgarju napraviti elektrarno da bi ž njo lahko oskrboval Bled z razsvetljavo in jo porabljal za obrtno podjetja.

Tujcev na Bledu je bilo letos za 1500 več kot druga leta.

Gledališki odsek jeseniškega «Sokola» priredi v nedeljo, dne 24. novembra 1907, v dvorani gostilne pri «Jelenu» na Savi sedemnajsto predstavo «Lepa Vida». Drama v petih dejanjih. — Spisal dr. Josip Vošnjak. Začetek ob osmih zvečer. Vstopnina: sedeži: I. vrste 1 K 20 v., II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin., stojišča: 40 vin. Prihodnja predstava: «Razbojniki.»

Izredna lovska sreča. V nedeljo, 10. t. m. sta ustrelila gg. Josip Vanossi in Peter Nograšek v lovišču gosp. Fr. Gamsa na Sremski gori nad Nevljivo vsak enega divjega kozla. Divji kozli so v lovišču Podhruško res nekaj nenavadnega, ker je dotični kraj blizu bivališč in ima razmeroma zelo nizko lego.

Cesta preko Jezerskega vrha. Državna cesta iz Železne Kaplje in Bele preko Jezerskega vrha v Jezersko je bila zelo strma, zato je vlada odredila, da se ima preložiti. Dotična dela so bila v tiru že več let. Letos se je gradila proga od Bele na vrhunec Jezerskega vrha. Cesta je izpeljana v serpentinah in je dolga 7 kilometrov. Stara cesta je bila dolga samo 2 kilometra. Prihodnje leto prično graditi progo z vrha do Jezerskega. Kdaj bo ta cesta dograjena, se še ne ve, najbrže se bo gradila par let.

Požar. V petek, dne 8. t. m., je nastal ob 7. zvečer ogenj v Podborštu pri Kamniku na gospodarskem posloplju Marije Juhant, po dom. Matijevo ravno ob času, ko je gospodinja kurila grmado, da speče kruh. Ogenj je zanelila hudobna roka. Pogoreli sta dve hiši in gospodarska poslopja.

Škoda je znatna, vendar jo pa krije zavarovalnina v znesku 2000 K. Vrli gasilci iz Komende so urno pribiteli na pogorišče in le njim se je zahvaliti, da se je omejil ogenj in da ni pogorela cela vas.

V Ratečah se gibljejo. Kakor smo čuli, je občinski odbor, kateremu načeljuje g. Jalen, sklenil v zadnji svoji seji, da od sedanjega vodovoda napelje še cevi na druge strani vasi. Zdaj je bil glavni vodnjak ravno v središču vasi. Tu se je tudi napajala živina. Kak je bil prostor tod okoli, se je lahko vsak tujec prepričal. Kakšna je bila cesta do tega vodnjaka — ve tudi tisti, kateri je bil le enkrat v tej vasi. Sedaj se tem nedostatkom naredi konec. Od vodovoda se napeljejo cevi tudi po stranskih delih vasi. V del vasi druge strani potoka se napelje voda od drugega studenca. Odbor je sklenil, da dobi še to jesen večjega c. kr. inženirja, da napravi potreben načrt za podaljšanje vodovoda in da se z delom spomladi prične. Vode je v izobilju. Razume se, da se Ratečani opirajo tudi na deželo in državo. Delajo naj pa občinski možje na to, da ta sklep ne ostane samo na papirju, ampak da se tudi uresniči.

V kranjski Sibiriji je ravno ob obletnici, t. j. 21. t. m., prvič pobelil sneg tudi dolino — vendar v primeri z lanskim letom — prav neznatno. Sibirci so imeli letos krasne poznojesenske dneve in kmetič si je lahko preskrbel potrebnega nastilja.

Zagoneten slučaj. 18. nov. so našli pri rateškem želez. znamenju ob progi Rateče—Kranjskagora ležati želez. delovodja Janeza Koširja. Ne ve se, ali je padel iz vlaka št. 713, ali je sam tja prišel. Eni pravijo, da je padel iz vlaka, drugi da je padel raz progo. Ker ni baje nič poškodovan, je drugo verjetneje.

V najem je vzela solkanska mizarska zadruga žago kranjskega verskega zaklada v Bohinju. Žaga sežaga na leto 9000 kubičnih metrov lesa.

40 letnico učiteljevanja je te dni praznoval na Ježici solski vodja g. A. Zibert.

Povozil je vlak na kamniški železnici delavca Tanisa iz Lukovice. Odrgral mu je desno roko.

Vrsta ljubljanških porotnih obravnav. Dne 25. t. m.: Janez Urh, dninar v Dvorju, zažig; Gregor Troha, posestnikov sin v Javorju, uboj. Dne 26. t. m.: Blaž Šavš, posestnik na Bašlju, uboj; Josipina Knaus, babica in nadsprevednikova žena v Ljubljani, goljufija. Dne 27. t. m.: Janez Podbevšek, bivši pismonoša na Hrušici, zloraba uradne oblasti; Janez Dolenc, hlapec v Pudočnem, tatvina. Dne 28. t. m.: Janez Jerman, delavec na Javorniku, uboj. Dne 29. t. m.: Jakob Černe, tovarniški delavec v Dobrunjah, uboj. Janez Weithauser, konjaški delavec in Jakob Jeraj, delavec, oba iz Smlednika, uboj. Dne 30. t. m.: Ignacij Tomic, bivši pismonoša na Ješenicah, zloraba uradne oblasti. Za tri tiskovne pravde še niso določeni dnevi.

Domobranske orožne vaje v prihodnjem letu.

Orožne vaje za domobrance se vrše l. 1908 v naslednjih dobah: prva s pričetkom 15. maja, druga 15. junija, tretja 15. julija, četrta pa sredi avgusta, dan določiti še pozneje deželnoobrambno ministrstvo. Na nedeljo in praznik se jih ne bode klicalo. Rezervnikom domobranstva so dobe na izber ter si sme vsak izmed gori omenjenih dni izbrati onega, ki je zanj z ozirom na njegove pridobitne razmere za odpravo orožne vaje najugodnejši. V času od srede julija pa do srede avgusta se bode klicalo le tako moštvo, ki se prostovoljno zglaši. Vežbanje pododdelkov traja pri pehotnih četah do 31. maja, do konca junija se vrše potem vaje v bataljonih, za njimi pa pridejo polkovne vaje od 1. do 15. julija. Tretja doba orožnih vaj (t. j. od srede julija do srede avgusta) spopolniti je z vajami s kombinirami oddelki. Izbrano dobo je rezervnikom meseca decembra, najpozneje pa do konca decembra naznaniti pri mestnem magistratu v vojaški razvidnici, kjer se pozvedo tudi vsi natančnejši podatki. Rezervniki, ki ne prijavijo dobe, se pozovejo ali k sklepčnim vajam ali pa po okolnostih k drugim dobam. Na prošnje za oprostitev orožnih vaj oziralo se bode glede na te ugodnosti le v posebnega ozira vrednih slučajih.

Ne v Ameriko! Iz Novega Jorka piše g. Frank Sakser: Finančna kriza je pri nas v Zjedinih državah postala zelo občutna. Gotovega denarja ni nikjer dobiti. Ljudje, kateri imajo hranjene denarje v dobrih narodnih bankah, ne dobe novcev, razven malih vsotič, kar je pa nad 100 dolarjev, morajo odpovedati na 60 dni. Trgovske banke plačujejo le s čeki. Po Wall Street ponujajo ta teden za 1000 dolarjev 1020 dolarjev v dobrih čeki. Kdor ima gotov denar, ga tišči in ne izda več, nego kar najhuje potrebuje. Največje banke in trustne družbe tišče denar in ga še iščejo; zvezno vlado prosijo, da bi jim tiskala papirnati denar, v koliko bodo te prošnje uslišane, so še ne ve. Newyorški Clearing House bode izdajal certifikate namesto gotovega denarja; temu sledi Clearing House v Chicagu in drugod. Vsled pomanjkanja gotovega denarja so pa prisiljena velika podjetja zapreti svoje tovarne, kakor Westinghouse pri Pittsburgu, Pa.; v državi Montani baje postopa nad 10.000 delavcev; enako hudo je na zapadu, a to vsled pomanjkanja gotovega denarja. Tovarnarji ne morejo delavcev plačevati v gotovini, s čeki jim ni nič pomagano, ker ga redko kdo ali nihče ne menja. Železnice so iz ravno tega vzroka odslovile na tisoče delavcev iz vsi parniki, ki vozijo v Evropo, so prenapol-

njeni, ljudje beže domu. Komur je blagor naših rojakov pri srcu, naj nikogar ne vabi sedaj v Zjedinjene države. Častito duhovščino, učitelje in slovensko časopisje prosim, da opozore naš dobri narod na težave pri nas in naj mu prigovarjajo, da se ne izseli to zimo v Zjedinjene države, ker ne obeta ne dela ne jela. Ker mi je vedno pri srcu naš dobri narod in poznam razmere predobro, zato apelujem na slovensko inteligenco, da svari pred izseljevanjem v Zjedinjene države, dokler se razmere ne izboljšajo.

Napreden list na Korokem. Izbajati je pričel napreden list za koroske Slovence. Novi list se tiska v naši tiskarni v Kranju in bo izhajal vsak teden v petek. Imenuje se «K o r o s e c». Naj bi novi list, ki bo velikega pomena za slovensko stvar na Koroskem, podpirali vsi napredni Slovenci.

Po novi vinski postavi, ki stopi že 1. decembra t. l. v veljavo, mora imeti vsak, kdor v svrhu prodaje vino prideljuje ali pa kdor z vinom trži, toraj vsak vinogradnik, vinski trgovec in gostilničar v prostorih, kjer ima vino spravljeno ali kjer ga prodaja (toči), toraj v kletih, gostilniških sobah i. t. d. na vidnem mestu nabit ponatis paragrafov 2. do 14. te postave. Ker je založništvo dunajskega strokovnega lista «Allgem. Weinzeitung» (Hugo H. Hirschmann, Dunaj I., Schauflegasse 6.), izdalo prav trpežne in lične table, kjer so natisnjeni ti paragrafi, v nemškem in drugih jezikih, nasvetoval mu je podpisani, da bi priredilo tudi slovensko izdajo. Temu je založništvo ugodilo in je izdalo table iz trdnega kartona po 80 hel. in ako se zglaši vsaj 300 odjemalcev izda tudi enako nemškimi table iz pločevine (pleha) po 2 K 80 h, ki so posebno pripravne za kleti, kjer je vlažno in kjer se papir sčasoma pokvari. Ker daje tvrdka pri večji naročitvi primeren popust, priporočam vsem interesentom, naj si prej ko mogoče omislijo take table skupno, to je po županstvih, društvih i. t. d. Do 28. t. m. sprejema tudi podpisani taka skupna naročila. Da se vinogradniki obvarujejo postavne kazni, jim priporočam, da table pravočasno nabijejo v svojih kletih. B. Skalicky, c. kr. vinarški nadzornik v Rudolfovem.

Zaprl so v Trstu bivšega črnogorskega ministrskega predsednika Radulovića na prošnjo črnogorske vlade. Črnogorska vlada ga dolži poskušane umora na knezu, da bi ga dobila v pest, ker Avstrija ne izroča političnih zločincev. — Ta aretacija je v zvezi z dogodki na Črnogorskem. Nastopila je nazadnjaska vlada, za katero pa stoji samo knez in policaji — na strani opozicije pa vse ljudstvo. Vse uglednejše rodoljube so zaprli — v svet pa pošilja knez vesti o zarotah in bombah, da bi opravičili svoje postopanje proti ljudem, ki ne odpravljajo njegove nasilne vlade.

Češko šolstvo na Dunaju. Društvo «Komensky» vzdržuje že 25 let privatno češko ljudsko šolo na Dunaju, ki jo obiskuje nad tisoč otrok. Ze četrstoletja se bore Čehi, da bi tej svoji šoli priborili pravico javnosti. Ko se je Lueger še boril proti liberalcem in so mu bili češki glasovi neob-

hodno potrebni, da pribori kršč. soc. večino, je na vseh shodih objubljal, da ji bo dal to in še več. Ko je prišel na krmilo, je zatajil svojo besedo, in kršč. soc. stranka beani se bolj proti Čehom kakor je kdaj liberalna stranka, zato se bodo Čehi še pol stoletja borili za to, kar bi jim noben človek z zdravo pametjo ne odrekel — za pravico javnosti svoje šole. Pa taki so ti ljubi Nemci vseh strank.

Otrok v dimniku. V Karvinu na Moravskem je služila dekla Marija Krause. Njeno ljubavno razmerje ni ostalo brez posledic. Ker se ljubimec ni več zanjo brigal, zadušila je otroka, zavila ga v časopise, nesla truplo po noči v podstrešno sobo, odprla vrata od dimnika in položila otroka v neko razpoko. Nobeden ni vedel, da je porodila dekla. Pred kratkim je divjal vihar, ki je zapodil dim v sobo gospodarjev, ki so zapazili duh po pečenem mesu. Preiskovali so in dobili pod streho v dimniku skoraj popolnoma pečene otroka. Krause je priznala svoj zločin.

Kolonjski kardinal Eischer je prepovedal samostanom kopanje; samostani ne smejo imeti kopalne sobe, pa tudi drugi duhovniki ne. V nekem nunskem samostanu je ukazal napraviti med oltarjem in sedežem nun zagrinjalo, da ne vidijo nune mašujočega duhovnika in da ne pridejo v skušnjave. Ali pozna predobro nunsko življenje in delovanje, ali pa je posegel v svoji slepi strasti predaleč, vsekakor je to lepa slitica za 20. stoletje.

Pred poroto v Berlinu je sedel 25 letni Richard Meier, ker je streljal trikrat iz revolverja na svojo mlado ženo. Ta namrač se je udala vlačugarstvu, od katerega je kar ni mogel več odvrniti. Ko mu je bilo slednjič dovolj, je v razburjenosti ustrelil na njo trikrat, pa je ni zadel. Žena je sedaj v Ameriki. Porotniki so Meierja oprostili.

Današnji številki je priložena okrožnica tvrdke A. Vivot - Mozetič.

Loterijska srečka dne 16. novembra t. l.
Gradec 21 20 66 35 17

Skoro vsak tretji človek je v našem drvečem času, ko je pogostoma tako težko dobiti potrebni zaslužek, bolan ali pa živcih, želedeu ali na srcu; muči ga malokrvnost, slabost ali pa nima spanja. Kjer se nastopajo taki bolezenski pojavi, jih ni treba še zviševati s tem, da se vsak dan večkrat uživa zrnata kava, ki ni koristna zdravju, kakor so se izjavili najodločilnejši zdravniki in učenjaki. Ravno v družini, kjer naj se vsem položi temelj za zdravje, naj bi se torej nikakor več ne pila zrnata kava nepomešana. Kot najboljša primes zrnati kavi se je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava izvrstno obnesla povsod in že mnogo let. Otrokom, bolnikom in takim, ki okrevajo, naj se ne bi dajala nobena drugačna kavina pijača nego čista Kathreinerjeva kava, ki ima spričo posebnega načina svojega proizvajanja sama vonj in okus zrnate kave. Samo treba je paziti na to, da se pri nakupovanju tudi res dobiva pristna Kathreinerjeva kava v zaprtih izvornih zavojih.

Lepa mebirana

mesečna soba

jako pripravna tudi za pisarno, ker obstoji iz treh prostorov, se pod ugodnimi pogoji odda takoj v najem.

Več v upravnistvu «Gorenjca».

200

Naznanilo.

Čenjenim damam in gospodom uljudno naznanjam, da je iz prijaznosti prevzel gospod

Anton Adamič, trgovec v Kranju, Glavni trg

nabiranje nečistega perila, ter mi pošiljal istega v pranje in likanje, katerega bodem v teku 4 dni zgotovljenega vrnil.

Prosim torej cenj. dosedanje in nove odjemalce mesta Kranj in okolice, da blagovolite od sedaj naprej oddajati perilo zgoraj omenjeni tvrdki, ker si tukaj prihranite poštino!

Se priporočam

Anton Šaro, svetloilkalnica
kolodvorske ulice.

Cene navadne! Poština prosta!

Pozor!

Pozor!

IVAN SAVNIK

„pri Besenčanu“ v Kranju
na Glavnem trgu hiš. številka 193.

Priporoča svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnerega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgornjih jop (Oberjack) ter nepremočljivih pelerin za tenške in moške.

Posebno pa opozarjam gg. neveste in ženine, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštino prosto. — Za gg. šivilje in krojače poseben popust.

Na drobno in debelo.

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rdeče in belo vino od 66 litrov naprej.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

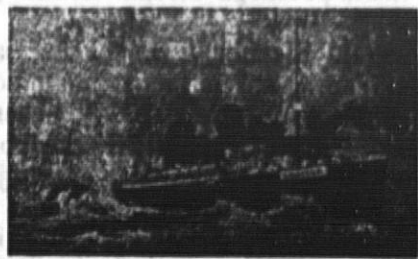
Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vešna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-7

valjični zastori (Rol(balken)).

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 148 26-13

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-12

Thierryev centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Št. 1886.

Razglas.

Razpisuje se služba

občinskega tajnika

mestne občine Kranjske z mesečno plačo 160 K. Službo je nastopiti dne 1. januarja 1908. Prosilci, popolaoma zmožni, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi vlcze naj svoje z dokazi usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje 199

do 15. decembra 1907 pri podpisanem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju

12. novembra 1907.

Imam v zalogi vsake vrste harmonike stare in nove ročnega izdelka. Tudi gramatične imam v zalogi. Zamenim ali kupim tudi stare. Popravila izvršim hitro in zanesljivo. Knjige večem ceneje kot vsak drug bukvoez.

186 8-8

Se priporočam

Pavel Bizjak, Kranj št. 104.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1 26-22

Stanje vlog K 4,480.208-30 Stanje hipotečnih posojil K 2,555.301-39

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Isdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se
v
lekarni
Šavlišk

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-19

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočila svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastonj.

Angleško

skladišče

oblek

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

Ker je moja zaloga za jesensko in zimsko sezono urejena z najnovejšo in najelegantnejšo konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice, usojam si p. n. občinstvo uljudno vabiti, da si sedaj nakupi, dokler je zaloga še bogata.

Se uljudno priporočam

O. Bernatovič.

Največjo izbero igrač

za

Miklavža

Darila za Božič in novo leto.

Koledarji in pratike.

Božične in novoletne razglednice.

Na drobno in debelo!

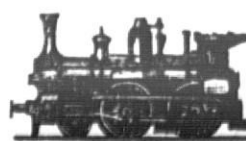
Priporočila galanterijska in norimberška trgovina

196 2-1

Anton Adamič

Kranj, Glavni trg nasproti urarja g. H. Suttnerja nasl.

Cene nizke! Postrežba točna!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolan, čipkasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porte in žnore, resice, krepice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlato in srebrne resice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, šipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-17 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolan za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja rila, predpasniki in opalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zoba.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrove normalno perilo, tricot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, do olenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

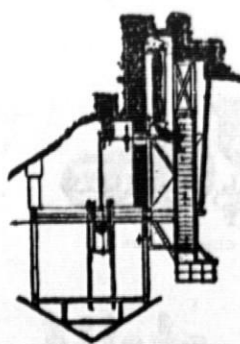
krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovrtnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavico. Močna brisalka. Isvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v skatli lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugaljalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-23

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

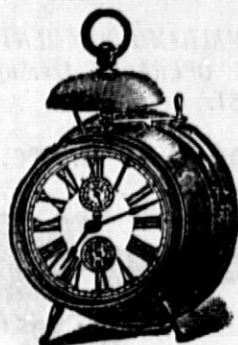
Večkrat premirano!

Glinaste peči 123-26

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-42

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-6

Ilustrovani ceniki zastoj.

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke i. t. d.

Nova galanterijska, norimberška in modna trgovina

Antona Adamiča v Kranju

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

priporoča svojo veliko zalogo ravno došlih vsakovrstnih boa za dame in deklice od 2 gl. naprej, garniture za otroke, različne čepice za dame in gospode, dečke in deklice.

Klobuki za dame in gospode najmodernejših vrst, galoše prave ruske.

Največja izbira krasnih kravt, vratnikov, prsnikov, zapestnic, srajc i. t. d.

Moderci najnovejše oblike.

Spodnja krila za odrasle in otroke.

Tovarniška zaloga otročjih vozičkov in kovčegov za potnike. Vsakovrstne toaletne predmete. Šolske potrebščine i. t. d. 68 62-84

Zunanja naročila se pošiljajo točno!

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in ceno.

Pod to snamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Šivalni stroji se razprodajo.

Singer Ko., ako. druž. za ivalne stroje

35 52-43

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Radi razprodaje igrač!

Ker bi se igrače rado opustilo, priporoča za

Miklavža

in

božično drevo

tvrdka M. Rant, Kranj, Savsko predmestje

vsakovrstnih, v to stroko spadajočih predmetov pod nakupno ceno; dalje za prekuovalce raznovrstnega peciva in galanterijskega blaga in sicer gotove vrste tudi pod nakupno ceno.

P. n. občinstvo se prosi za mnogobrojni obisk.

197 2-1

